

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın amacı: Bankaların mali olmayan şirketler ve tüketicilere kullandıkları krediler hakkında üçer aylık dönemler itibarıyla bilgi sağlanması, kredi standartları ile kredi arz ve talebini etkileyen koşullar ve kredi talebinde gerçekleşmiş ve gerçekleşmesi beklenen değişimler ile bu değişimlerde rolü olduğu düşünülen faktörler ve kredi talebinin izlenmesidir.

Verinin tanımı: Banka kredileriyle ilgili kısa dönemli eğilimlerin beklenti ve gerçekleştirmelere dayalı olarak izlenebilmesi amacıyla üretilen göstergelerdir.

İstatistiksel kavramlar ve tanımlar:

Bireysel Krediler: Konut, taşıt ve diğer bireysel kredilerden (ihtiyaç ve diğer krediler) oluşmaktadır.

Kredi Standartları: Bankanın kendi kredi politikasına yön veren yönetmelik ve kriterler olarak tanımlanmaktadır. Bunlar yazılı ya da yazılı olmayan, bir kredinin kabul edilebilir olup olmadığını, sektörel, bölgesel ve coğrafi tercihleri, teminatın kabul edilebilirliğini, bireysel kredilerde krediyi kullananın geliri ile geri ödeme oranlarını, projelerde asgari beklenen getiri oranlarını vb. belirleyen kıstas veya uygulamalardır. Kredi standartları hem fiyatı hem de fiyat dışı koşul ve kuralları kapsamaktadır.

Kredilere Uygulanan Koşul ve Kurallar: Kredilere uygulanan koşul ve kurallar fiyat ve diğer durum ve şartlar olarak ikiye ayrılmıştır. Fiyat, krediler üzerinden alınan kar marjı olarak tanımlanmıştır ve bankalara "ortalama" ve "daha riskli krediler" için uyguladıkları fiyat politikalarındaki değişim sorulmaktadır. Diğer durum ve şartlar; faiz dışında alınan ücret ve komisyonlar, teminat ve vade koşulları gibi sözleşme şartlarını içermekte ve kredi türüne göre farklılaşmaktadır.

Net Yüzde Değişim Oranı: Kredi standartları ile kredi koşul ve kuralları için [(biraz gevşetme + çok gevşetme) - (biraz sıkılaştırma + çok sıkılaştırma)] şeklinde, kredi talebi için ise [(biraz artma + çok artma) - (biraz azalma + çok azalma)] şeklinde hesaplanmaktadır. Örneğin; kredi standartları için net yüzde değişim oranı, standartları bir önceki çeyrek döneme göre gevşettiğini bildiren bankaların oranından standartları sıkılaştırdığını bildiren bankaların oranının çıkartılması ile hesaplanmaktadır. Dolayısı ile bu oran, standartlarda ya da kredi talebindeki değişimi değil o yönde yanıt bildiren bankaların oranını yansıtmaktadır. Örneğin işletmelere kullandırılan kredilere uygulanan standartların net yüzde değişim oranı -25 ise bankaların net yüzde 25'inin standartları sıkılaştırdığı anlaşılmaktadır.

Sınıflamalar: Anket kapsamındaki bankaların sınıflandırılmasında NACE Rev.2 sektör sınıflaması kullanılmaktadır.

Hedef kitle: Bankacılık sektörüdür.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Anketin Kapsamı: Anket işletmelere (mali olmayan şirketler) kullandırılan krediler ve bireysel krediler (tüketicilere kullandırılan krediler) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Her iki bölümde de bankalara kredi ve kredi limitlerinin onaylanması sırasında uygulanan standartlar (kredi standartları), kredi koşul ve kuralları ile kredi talebinin geçen üç ay içindeki değişim yönü ve bu değişimde etkili olan faktörlerin önem derecesi sorulmaktadır. Bunun yanında bankaların gelecek üç ay için kredi standartları ve kredi talebine ilişkin öngörülerini sorulmaktadır. İşletmelere kullandırılan krediler için standartlar ve talep genel eğilimin yanı sıra kredinin vadesi (kısa ve uzun vadeli), krediyi kullanan firmanın büyüklüğü (küçük ve orta ölçekli işletmeler/büyük işletmeler), kredi ya da kredi limitinin büyüklüğünü belirleyen kriterlerin değişim yönü ve para cinsi (TL/YP krediler) ayırımında da sorgulanmaktadır. Bireysel kredilere ilişkin sorular; konut, taşıt ve diğer bireysel krediler için ayrı ayrı yanıtlanmaktadır. Ankette ayrıca bankalara, yurtdışı fonlama koşullarını etkileyen faktörlerin izlenmesi amacıyla yurtdışı fonlama maliyeti ile yurtdışı fonlama koşullarını etkileyen diğer koşul ve kuralların değişim yönüne ilişkin sorular da sorulmaktadır. Anket soruları, kredilere ilişkin nicel bilgi içerecek şekilde değil bankaların kredi verme eğilimlerinin ve

kredilere olan talebin bir önceki çeyreğe göre ne yönde değiştiğini ve bir sonraki çeyrek için beklentileri gösterecek şekilde tasarlanmıştır. Anket cevapları kredi standartları ile koşul ve kurallarının değişim yönü için "çok sıkılaştırıldı/sıkılaştırılacak", "biraz sıkılaştırıldı/sıkılaştırılacak", "temelde aynı kaldı/kalacak", "biraz gevşetildi/gevşetilecek" ve "çok gevşetildi/gevşetilecek" arasında değişmektedir. Cevaplar kredi talebi için "çok azaldı/azalacak", "biraz azaldı/azalacak", "temelde aynı kaldı/kalacak", "biraz arttı/artacak" ve "çok arttı/artacak" arasından seçilmektedir. Bankalar kredi standartlarını ve kredi talebini etkileyen faktörler için "sıkılaştırıcı/azaltıcı çok katkısı oldu", "sıkılaştırıcı/azaltıcı biraz katkısı oldu", "temelde aynı kalmasında katkısı oldu", "gevşetici/artırıcı biraz katkısı oldu" ve "gevşetici/artırıcı çok katkısı oldu" seçeneklerinden birini seçmektedir.

Sektörel kapsam: NACE Rev.2 sektör sınıflamasının "Finans ve Sigorta Faaliyetleri" başlığı altında yer alan "64.19 Diğer parasal aracılık faaliyetleri (bankalar)" sektörü esas alınmaktadır.

Zaman kapsamı: Anket, 2005 yılı Nisan-Haziran döneminden itibaren uygulanmakta olup, sonuçlara ilişkin istatistikler bu tarihten itibaren mevcuttur.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Yoktur.

İstatistiksel birim: Bankalardır.

Temel dönem/yıl: Yoktur.

Referans dönemi: Yayın tarihinden önceki çeyrektir.

Ölçü birimi:

Değişken/Gösterge

Ölçü Birimi

Tüm Değişkenler

Net Değişim

Dönemsellik

Verinin toplama sıklığı: Üç aylık

Verinin yayımlama sıklığı: Üç aylık

Zamanlılık

Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: Yaklaşık 1 ay.

İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 6-7 gün.

Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): 6-7 gün.

Kamuoyunun Bilgiye Erişimi

Yayımlama takviminin önceden duyurulması

Veriye ilişkin yayımlama takvimi: Yayımlama takvimi her yılın ilk iş günü TCMB Genel Ağ sayfasında yayımlanarak kamuoyuna önceden duyurulmaktadır.

Veri yayımlama takviminin internet adresi:

[Veri Yayımlama Takvimi](#)

Veri dağıtım politikası: Anket sonuçlarının TCMB Genel Ağ sayfasında yayımlanmasını takiben, veri dağıtım sistemine üye olan gerçek ve tüzel kişilere ilgili verilerin yayımlandığı bilgisi iletilmektedir.

Eş zamanlı yayımlama

Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşılmaktadır.

Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşılmamaktadır.

Bütünlük

Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik

İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Anketler ve Endeksler Müdürlüğü sorumludur.

Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Yoktur.

Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Anket yanıtları, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilmekte ve üçüncü kişilere açıklanmamaktadır.

İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Verilerin toplanması, işlenmesi, kontrolü, analizi ve yayımlanması aşamalarında 2'i istatistik mezunu olmak üzere toplam 5 kişi çalışmaktadır. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Veri üretim sürecinde herhangi bir teknik sorunla karşılaşıldığında Bankamız Bilişim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından gerekli teknik destek sağlanmaktadır.

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere TCMB Genel Ağ ortamında "İstatistik Kullanıcı Anketi TCMB Uygulaması" yapılmaktadır.

Kalite politikası: Uluslararası standartlara uygun, güncel, güvenilir, zamanlı ve şeffaf istatistikler üretilmesidir.

Kalitenin izlenmesi: Kalitenin standartlarının sağlanması amacıyla sürekli olarak mikro ve makro düzeyde çeşitli kontroller yapılmaktadır.

İstatistiklerin yansızlığı: Üretilen istatistiklerin yansız olması için gerekli önlemler alınmakta ve bu kapsamda bankaların anketi yanıtılam sürecinde herhangi bir yönlendirme yapılmamaktadır.

Veri kaynakları: Finans sektöründe faaliyet gösteren bankalardır.

Yöntem:

Çerçeve: Türkiye bankacılık sektörünün yapısı ve kredi piyasasındaki payları dikkate alınarak belirlenen 15 bankadan oluşmaktadır. Bu bankaların biri kamu, dokuzu özel, beşi ise yabancı sermayeli bankadır.

Ağırlıklandırma: Bankalardan alınan cevapların anket sonuçlarına yansıtılmasında, ağırlıklandırma yapılmaktadır. Belirli bir kredi türü için bir bankaya verilen ağırlık, o bankanın ilgili kredi türünden açtığı kredi tutarının ilgili kredi türünün toplam tutarı içindeki yüzde payıdır. Böylelikle, kredi türüne göre piyasa payı daha büyük olan bankanın yanıtlarının piyasa koşullarını belirleyici etkisinin anket sonuçlarına yansıtılması hedeflenmiştir. İşletmelerle ilgili krediler, işletme kredileri toplamı üzerinden ağırlıklandırılmakta, bireysel krediler ise bireysel krediler toplamı, konut, taşıt ve diğer bireysel şeklinde ayrı ayrı ağırlıklandırılmaktadır. Kredi kartları anketin ve ağırlıklandırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Ağırlıklar, her anket dönemi için, son 12 aylık kredi hacmi esas alınarak güncellenmektedir.

Dağıtım şekilleri: Anket sonuçlarına ilişkin tablolar üç aylık gelişmelerin özetlendiği bir rapor eşliğinde TCMB Genel Ağ sayfasında yayımlanmaktadır.

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tektezip: Veriler yayımlandıktan sonra yayım organlarında hatalı kullanımı önlemeye yönelik düzenli bir takip yapılmaktadır.

İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Anket yanıtları, TCMB Genel Ağ sayfası aracılığıyla, anketin kapsadığı ilgili çeyreğin son ayının ikinci haftasında bankalardan alınmakta ve toplulaştırılmış sonuçlar ilgili çeyreği takip eden ayın ilk haftasında yayımlanmaktadır.

Mevsimsel düzeltme: Mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.

İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat: 1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43

Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi

Yoktur.

İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması

İstatistikler yorumsuz bir rapor eşliğinde yayımlanmaktadır.

Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimi

Revizyon takvimi: Anket sonuçlarında revizyon yapılmadığı için revizyon takvimi bulunmamaktadır.

İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanımlanması: Anket döneminden sonra alınan yanıtlar değerlendirmeye alınmamakta, sonuçlar revize edilmemektedir.

Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Metodoloji ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişiklikler olması durumunda, TCMB Genel Ağ sayfasında kamuoyuna önceden duyurulur.

Kalite

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması

İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve veri kaynaklarına ilişkin açıklama, TCMB Genel Ağ sayfasında ilgili başlık altında yayımlanmaktadır.

Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması

Verinin içsel tutarlılığı: Verilerin içsel tutarlılık kontrolleri yapılmaktadır. Veriler, veri setleri içerisinde birbirleriyle tutarlıdır.

Verinin zamansal tutarlılığı: Karşılaştırılabilir zaman serileri 2005 yılından başlamaktadır. İstatistiklerde metodolojik olarak seri kırılmaları mevcut değildir. İstatistiklere ilişkin uygulama değişikliklerini içeren detaylı açıklamaya aşağıdaki linkten ulaşabilmektedir:

[Uygulama Değişiklikleri](#)

Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: BKEA istatistikleri, diğer veri kaynakları veya istatistikler ile uyumludur.

Notlar

**Metaverinin
son**

**Metaverinin
son**

**Metaverinin son
güncellenme
tarihi**

22/08/2017